

PREDKLADACIA SPRÁVA

Správu o finančnej stabilite – máj 2024 predkladá Národná banka Slovenska po jej schválení Bankovou radou NBS na základe povinnosti, ktorá Národnej banke Slovenska vyplýva z § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Správa prichádza v čase, keď vo viacerých oblastiach ekonomiky a finančného trhu pribúdajú pozitívne signály. Okrem čiastočného zlepšenia finančnej situácie podnikov a rastu reálnych miezd domácností ide najmä o postupný pokles inflácie, a s tým spojené očakávania znižovania úrokových sadzieb. Takýto vývoj by mal zmierniť tlak na dlžníkov, pričom však ani aktuálne zvýšené úrokové sadzby zatiaľ nepriniesli zhoršenie kvality úverov v sektore podnikov alebo domácností. Medzi hlavné riziká pre finančnú stabilitu sa tak čoraz viac dostáva geopolitická nestabilita, ktorá sa stáva dominantným faktorom neistoty pre vývoj vo finančnom sektore, nielen na Slovensku.

Trendy na trhu úverov sa v porovnaní s minulou Správou o finančnej stabilite príliš nezmenili. Tok nových úverov na bývanie ostáva na zníženej úrovni, čo je prirodzené najmä vzhľadom na vývoj úrokových sadzieb. V zásade ide o celoeurópsky jav, pričom slovenský hypotekárny trh stále patrí medzi tie dynamickejšie. V súlade s pomalším rastom hypoték pokračovala stagnácia cien bytov. Rast podnikových úverov sa tiež na medziročnej báze takmer zastavil a v prvom štvrtroku 2024 bolo čerpanie úverov nižšie ako v predchádzajúcich rokoch. Dôvodom spomalenia bol slabý dopyt po úveroch zo strany podnikov. Na pozitívnej vlne sa ďalej nieslo spotrebiteľské úverovanie.

Zároveň sa však zvýšila zraniteľnosť portfólia úverov na bývanie. Hlavným dôvodom je cena nehnuteľností slúžiacich ako zabezpečenie, ktorá je dnes pri viacerých úveroch nižšia ako v čase, keď boli tieto úvery poskytnuté. K vyššej zraniteľnosti prispieva aj výraznejší podiel úverov s vyšším podielom splátky na príjme. Najvýznamnejšie riziká sú prítomné v sektore komerčných nehnuteľností, predovšetkým v kancelárskom segmente. Tento segment trpí nárastom miery neobsadenosti, pričom niektoré faktory môžu mať aj trvalejší alebo štrukturálny charakter. Toto riziko potvrdili aj údaje za minulý rok, v ktorom kancelársky segment zaznamenal pokles hrubej marže.

V minulom roku dosiahol bankový sektor rekordný zisk, ktorého hlavným zdrojom bol nárast čistých úrokových výnosov. V nasledujúcich rokoch však bude ziskovosť bánk znižovať bankový odvod. Nepredpokladáme negatívny vplyv na odolnosť bánk alebo ich schopnosť poskytovať úvery, pokiaľ zostane zachovaný degresívny charakter odvodu. Aj aktuálne majú banky dostatok kapitálu, pričom likvidita sa dodatočne zlepšila obnovením rastu vkladov domácností.

Vysoká odolnosť bankového sektora sa potvrdila aj v stresovom testovaní, pri ktorom bol simulovaný značný pokles ekonomiky spojený s poklesom reálnych príjmov a s výrazným zhoršením trhu práce. Aj v takom prípade by bankový sektor zostal stabilný a bol by schopný ďalej poskytovať úvery podnikom a domácnostiam. Nastavenie nástrojov makroprudenciálnej politiky je primerané aktuálnym rizikám a nie je potrebné ho zmeniť.

Správa obsahuje dva boxy. Prvý box ponúka grafický pohľad na vzájomné bilaterálne expozície bánk aj nebankových inštitúcií a stabilitu klastrov v čase. Druhý box sa venuje popisu scenárov makroekonomického vývoja, použitých v rámci stresového testovania.

Materiál nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Predložený materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana, ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.